

***Izvajanje podporne sheme za električno
energijo proizvedeno iz OVE ali visoko
učinkoviti SPTE***

- OBDOBNO POROČILO -

Za obdobje: **od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024**

Datum: 15. 04. 2025

1. Elektrarne v sistemu podpor

Sistem podpor je instrument državne pomoči, ki z višjimi odkupnimi cenami omogoča realizacijo investicij za proizvodnjo električne energije iz OVE in SPTE, potrebnih za doseg državnih ciljev glede deleža uporabe obnovljivih virov v končni rabi energije, skladno z Zakonom o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije ter Uredbo o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom.

Na dan 31. 12. 2024 je podporna shema obsegala 3.366 enot, katerih skupna nazivna neto moč je znašala 361,7 MW (konec decembra 2023: 3560 enot s skupno nazivno močjo 386,5 MW). Glede na tip proizvodne naprave je bilo v podporni shemi v letu 2024 daleč največ sončnih elektrarn, sledijo SPTE na fosilna goriva. Podrobnejša razporeditev proizvodnih naprav v podporni shemi po tipih naprav glede na njihovo število ter nazivno neto moč na dan 31. 12. 2024 je prikazana v tabeli v nadaljevanju.

Tabela 1: Elektrarne v sistemu podpor – stanje na dan 31. 12. 2024

Tip naprave	Moč v kW*	Število na dan
Bioplinarne	12.350	18
Hidroelektrarne	16.645	68
Individualno	930	1
Sončne elektrarne	264.684	3108
SPTE elektrarne na fosilna goriva	55.361	137
Elektrarne na lesno biomaso	8.490	32
Vetrne elektrarne	3.210	2
Skupaj	361.669	3.366

* Opomba: Seštevki moči lahko odstopajo zaradi zaokroževanj.

Glede na vrsto izbrane podpore, je imelo konec decembra 2024 56 odstotkov vseh elektrarn oziroma proizvodnih naprav v podporni shemi kot vrsto podpore izbrano »obratovalno podporo«, delež le-teh po moči pa je še višji, in sicer 59 odstotkov. Ostale proizvodne naprave so imele kot vrsto podpore izbran »zagotovljen odkup«.

2. Izplačila podpor

Iz primerjave izplačil in proizvodnje električne energije v podporni shemi izhaja, da je bila proizvodnja električne energije v letu 2024 za 36 odstotkov nižja glede na proizvodnjo v letu 2023, ob tem pa je bilo za 23 odstotkov manj izplačil. Padec proizvodnje elektrarn v podporni shemi ne pomeni nujno, da so naprave tudi manj proizvedle. Proizvodnja je v obdobju od januarja do decembra 2024 znašala 432,9 GWh, izplačanih pa je bilo 82,97 mio EUR (brez DDV).

Povprečna višina izplačane podpore je v letu 2024 znašala 191,64 EUR/MWh, kar je več od povprečne višine izplačane podpore v enakem obdobju leta 2023 (158,73 EUR/MWh).

Tabela 2: Proizvedena količina električne energije (v GWh), skupna višina izplačanih podpor (v mio EUR brez DDV) ter povprečna višina izplačane podpore v letu 2023 in 2024

Ključni podatki / obdobje	januar-december 2023	januar-december 2024
Količina proizvedene električne energije (GWh)	675,8	432,9
Izplačila podpor po pogodbah (v mio EUR brez DDV)	107,3	82,97
Povprečna podpora (v EUR/MWh)*	158,73	191,64

* Povprečna izplačana podpora je izračunana na nezaokroženih vrednostih.

Proizvodnja električne energije naprav v podporni shemi je v letu 2024 dosegla bistveno nižjo raven kot v zadnjih petih letih, temu primerno so sledila tudi izplačila, ki so vezana na proizvodnjo. Skupna vrednost izplačil variira zlasti zaradi sprememb referenčne tržne cene (v letu 2024 je referenčna cena električne energije znašala 138,74 EUR/MWh), vremenskih razmer, ki vplivajo na proizvodnjo, in novih vstopov ter odhodov iz sistema podpor. Največji vpliv predstavlja sprememba referenčne tržne cene, ki se uporabi v izračunu višine obratovalnih podpor za električno energijo, proizvedeno iz OVE in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom. Njen dvig pomeni, da mnogo naprav z obratovalno podporo ni upravičenih do podpore, zato lastniki zanje ne izdajajo računov. Enote, ki imajo v podporni shemi v letu 2024 višino podpore torej enako 0, ne prejemajo izplačil za proizvodnjo v letu 2024, prav tako v uradnih evidencah ne beležimo njihove proizvodnje, vendar pa so še vedno vključene v podporno shemo. Posledično za mnogo naprav realizacija v letu 2024 ni bila zabeležena. Lastniki teh naprav, ki svoje proizvodnje niso ustavile, so na račun visoke referenčne tržne cene izdajali račune za proizvodnjo elektrike le svojemu dobavitelju – torej brez podpore.

Ključno vlogo za visok padec skupne proizvodnje in nekoliko nižji padec izplačil gre pripisati: izstopu SPTE enot na fosilna goriva zaradi poteka 10-letnih podpor, visokemu padcu podpor za SPTE enote na fosilna goriva zaradi padca referenčne cene zemeljskega plina, večji proizvodnji sončnih elektrarn zaradi vremenskih razmer ob večjem številu menjav podpor iz obratovalne podpore na zagotovljeni odkup.

Proizvodnja elektrarn je odvisna tudi od vremenskih pogojev. V nadaljevanju navajamo ključne vremenske indekse (primerjava glede na podatke o dolgoletnih povprečjih Agencije RS za okolje, 1971-2000). Povprečna temperatura zraka v letu 2024 je bila nad dolgoletnim povprečjem (indeks glede na 30-letno povprečje (1971-2000) je znašal 1,151). V opazovanem obdobju je bila tudi količina padavin precej nad dolgoletnim povprečjem (indeks

1,137), nekoliko nad dolgoletnim povprečjem je bilo v omenjenem obdobju tudi trajanje sončnega obsevanja (indeks 1,031).

VREMENSKI INDEKSI v obdobju od januarja do decembra 2023 in 2024 (primerjava glede na 30-letna povprečja 1971-2000, vir podatkov: ARSO)

Temperatura (stopinje °C):	(I – XII 2024: 1,151)	(I – XII 2023: 1,105)
Trajanje sončnega obsevanja (ure):	(I – XII 2024: 1,031)	(I – XII 2023: 1,037)
Padavine (mm):	(I – XII 2024: 1,137)	(I – XII 2023: 1,238)

Po deležu proizvedene električne energije glede na tip proizvodne naprave v podporni shemi v letu 2024 izstopajo sončne elektrarne (približno 53 odstotkov) in SPTE enote na fosilna goriva (približno 21 odstotkov). Prve so prejele tudi največji delež izplačil, in sicer dobro polovico (približno 62 odstotkov). Glede na delež izplačil v letu 2024 sončnim elektrarnam sledijo SPTE na fosilna goriva, ki so prejela enak delež izplačil kot elektrarne na lesno biomaso (11,5 odstotka), tem sledijo bioplinske elektrarne (10,9 odstotka), najmanjši delež izplačil pa so v letu 2024 prejele proizvodne naprave v kategoriji drugo (3,8 odstotka) ter hidroelektrarne (0,4 odstotka), ki jim je pripadal tudi najmanjši delež proizvedene električne energije.

Količine proizvedene električne energije iz proizvodnih naprav vključenih v podporno shemo ter izplačila podpor po vrsti naprave so predstavljena v spodnji tabeli.

Tabela 3: Proizvedena električna energija (v GWh) ter izplačila podpor proizvodnim napravam v podporni shemi (v mio EUR) v letu 2024

Tip naprave	Izplačila podpor (v mio EUR brez DDV)	Proizvedena električna energija (v GWh)	Delež izplačil podpor (%)	Delež proizvodnje električne energije (%)
Bioplinske elektrarne	9,02	60,4	10,9%	14,0%
Drugo	3,12	6,78	3,8%	1,6%
Elektrarne na lesno biomaso	9,55	44,07	11,5%	10,2%
Hidroelektrarne	0,31	3,26	0,4%	0,8%
Sončne elektrarne	51,44	229,62	62,0%	53,0%
SPTE na fosilna goriva	9,52	88,80	11,5%	20,5%
Skupaj	82,97	432,93	100 %	100 %

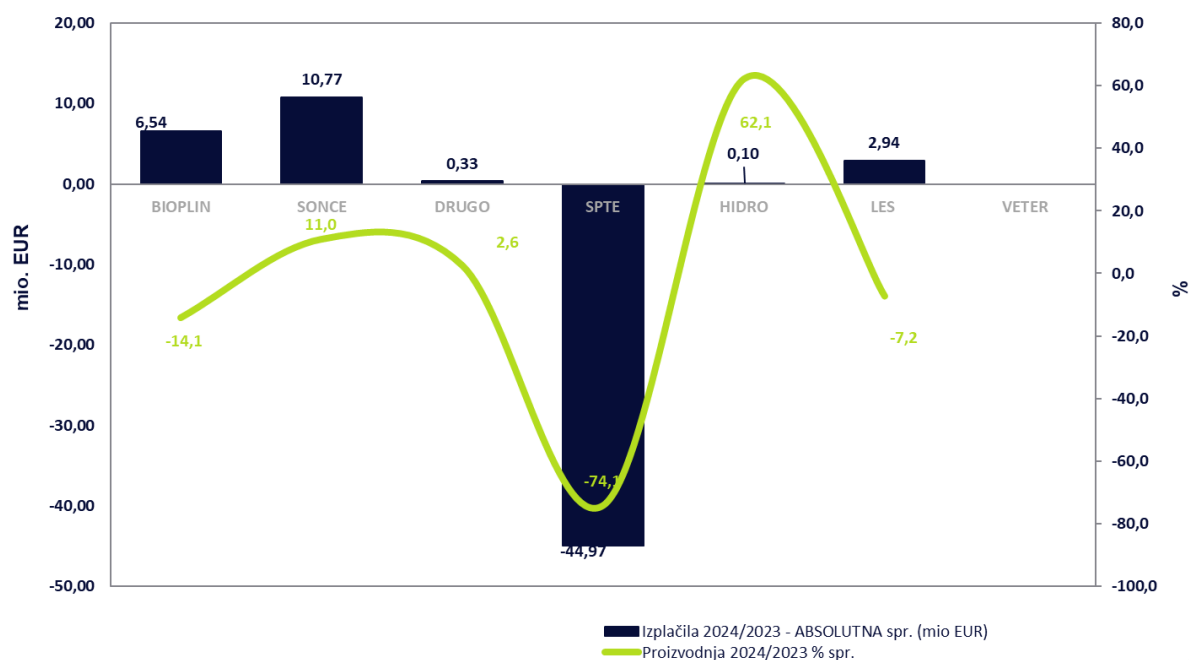
*Opomba: Enote, ki imajo višino podpore v letu 2024 0 EUR/kWh in torej nimajo izplačil, nimajo ovrednotene proizvodnje v okviru evidenčnih podatkov. Zaradi zaokroževanj lahko pride do odstopanj pri seštevkih.

Primerjava proizvodnje in izplačil podporne sheme v letih 2023 in 2024 je podana v spodnjem grafu. V stolpcih je podana absolutna razlika v izplačilih med letoma (v mio EUR), zelena krivulja pa prikazuje relativno spremembo proizvodnje v letu 2024 glede na leto 2023.

Pri večini tipov elektrarn je opazen porast izplačil podporne sheme v letu 2024 glede na leto 2023. Največja pozitivna odstopanja pri izplačilih opazimo pri sončnih elektrarnah, bioplinskih elektrarnah, elektrarnah na lesno biomaso, nekoliko manj pa pri proizvodnih napravah v kategoriji drugo ter pri hidroelektrarnah. Tipi elektrarn v podporni shemi (kjer prevlada vpliv padca referenčne tržne cene v letu 2024 glede na leto 2023) izkazujejo porast izplačil.

Največji upad izplačil in proizvodnje v letu 2024 glede na leto 2023 je opazen pri SPTE enotah na fosilna goriva. Omenjena skupina proizvodnih naprav je imela manj izplačil glede na prejšnje leto, saj je pri izračunu višine podpore prevladal vpliv nižje cene energenta, ki se izrazi v spremenljivih stroških, primerjalno gledano na obraten vpliv referenčne tržne cene. Glede na leto 2023 je referenčna tržna cena zemeljskega plina za leto 2024 upadla za 68,22 %. Določene enote, ki prejemajo obratovalno podporo lahko za posamezno leto tudi izgubijo podporo, kar posledično pomeni tudi mnogo manjša izplačila. Takšne naprave zato tudi ne izdajajo računov in realizacija zato ni zabeležena (vendar te naprave svoje proizvodnje niso ustavile). Z vidika proizvodnje električne energije je zato opazen največji upad proizvodnje v letu 2024 glede na leto 2023 ravno pri SPTE enotah na fosilna goriva. Nekoliko manjši upad zabeležene proizvodnje električne energije v letu 2024 glede na leto 2023 je opazen pri bioplinskih elektrarnah in elektrarnah na lesno biomaso, saj so te naprave zaradi nizkih referenčnih stroškov ostale brez podpore. Največji porast proizvodnje električne energije v letu 2024 glede na leto 2023 se izkazuje pri hidroelektrarnah (v letu 2023 se je namreč izjemno slabo hidrološko leto tudi z vidika poplavnih dogodkov, ki so prizadeli številne hidroelektrarne, pomembno odrazilo tudi na proizvodnji električne energije iz tovrstnih proizvodnih naprav), nekoliko manjši pa pri sončnih elektrarnah in proizvodnih napravah v kategoriji drugo.

Slika 1: Absolutna primerjava izplačil in relativna primerjava proizvodnje po tipu naprave v letih 2024/2023

Izplačila podpor so izvedena na podlagi prejetih računov s strani upravičencev. Z vzpostavitev spletnega portala Centra za podpore v letu 2016, se je postopek izdaje računov močno poenostavil in pohitril za številne upravičence, ki so se na portalu registrirali. Upravičenci, ki so vključeni v podporno shemo za proizvodnjo elektrike iz obnovljivih virov energije oziroma visoko učinkovite soproizvodnje toplote in elektrike in ki imajo sklenjeno pogodbo o zagotavljanju podpore, morajo od 31. januarja 2024 dalje račune izdajati izključno preko spletnega portala Centra za podpore.